Холандската къща

Финалист за наградата „Пулицър“

Ан Патчет

СОФТПРЕС

Първа глава

Първия път, когато баща ни доведе Андреа в Холандската къща, икономката Санди дойде в стаята на сестра ми и ни каза да слезем на долния етаж.

– Баща ви е довел някого, с когото иска да се запознаете – рече тя.

– Приятел от работата ли? – попита Мейв. Тя беше по-голяма и имаше по-комплексна представа за понятието „приятелство“.

Санди обмисли въпроса.

– По-скоро не. Къде е брат ти?

– До прозореца – отвърна Мейв.

Санди дръпна завесите, за да може да ме види.

– Защо се криеш зад пердетата?

Четях.

– За уединение – отговорих, макар че на осем години нямах и понятие от уединение. Просто харесвах думата, както и усещането за закътаност, което ми даваха дръпнатите пердета.

Що се отнася до посетителя, той беше загадка. Баща ни нямаше приятели, още по-малко такива, които да идват у нас късно следобед в събота. Напуснах скривалището си, отидох до площадката в горната част на стълбището и легнах на килима. От опит знаех, че ако съм на пода и погледна между централната колона в началото на стълбището и първата междинна колона на парапета, мога да видя гостната. Съзрях баща ни и някаква жена пред камината. Стори ми се, че разглеждат портретите на

господин и госпожа Ван Хубейк. Станах и се върнах в стаята на сестра си, за да предам информацията.

– Жена е – казах на Мейв. Санди вече знаеше това.

Икономката ме попита дали съм си измил зъбите, като имаше предвид измил ли съм ги сутринта. Никой не си миеше зъбите в четири часа следобед. Санди трябваше да прави всичко сама, защото Джослин почиваше в събота. Вероятно беше стъкнала огъня, беше отворила вратата на гостенката и бе предложила да донесе напитки, а сега отгоре на всичко бе отговорна и за моите зъби. Санди почиваше в понеделниците. И двете с Джослин почиваха в неделя, защото според баща ми не бива да заставяш хората да работят в неделя.

– Измих ги – отговорих, понеже вероятно наистина бях.

– Измий ги пак – отсече тя. – И се среши.

Последното беше насочено към сестра ми, чиято коса бе дълга, черна и гъста колкото десет конски опашки, вързани заедно. Колкото и да я решеше, никога не изглеждаше сресана.

След като добихме представителен вид, с Мейв слязохме на долния етаж и застанахме под високия сводест таван на вестибюла. Наблюдавахме как баща ни и Андреа разглеждат семейство Ван Хубейк. Не ни забелязаха или се правеха, че не ни забелязват – не беше ясно, – така че ние просто зачакахме. С Мейв знаехме как да сме тихи в тази къща – навик, който бяхме придобили в старанието да не дразним баща ни, макар всъщност той да се ядосваше повече, когато усещаше, че се промъкваме покрай него. Беше облякъл синия си костюм. Никога не носеше костюм в събота. За пръв път забелязвах, че отзад косата му е започнала да посивява. Редом до Андреа изглеждаше дори по-висок, отколкото беше в действителност.

– Фактът, че са тук, сигурно ти носи спокойствие – обърна се Андреа към него, като имаше предвид не децата му, а картините.

Господин и госпожа Ван Хубейк, чиито първи имена никога не бях чувал, бяха изобразени стари, макар и не съвсем престарели. И двамата бяха облечени в черно и бяха заели скована официална поза, която препращаше към други времена. Въпреки че картините бяха в отделни рамки, образите в тях бяха толкова заедно, толкова женени, че винаги си представях една

голяма картина, която някой е срязал на две. Андреа наклони глава, за да разгледа тези четири хитри очи, чиито неодобрителни погледи все ме преследваха, независимо на кое канапе решавах да седна. Мейв тихомълком ме сръчка в ребрата, за да ме накара да изпищя, но аз се сдържах. Все още не ни бяха представили на Андреа, която в гръб изглеждаше дребна и спретната, натъкмена в рокля с коланче и с тъмна шапка с размер на чинийка за кафе, закрепена върху светлата ѝ, навита на кок коса. Понеже бях обучаван от монахини, знаех, че човек не бива да се смее на гостите си и да ги засрамва. Андреа нямаше откъде да знае, че хората от картините са част от къщата, че всичко в къщата е част от къщата.

Портретите на семейство Ван Хубейк в гостната бяха звездите на шоуто, нагледни примери в човешки ръст за двама души, изхабени от времето. Суровите им, студени лица излъчваха холандска прецизност и представяха типичното за холандците разбиране за светлина, но из къщата имаше още десетки по-малки портрети – в коридорите бяха децата им, в спалните бяха предците им и навред бяха пръснати още много безименни хора, на които домакините се бяха възхищавали. Имаше и един портрет на десетгодишната Мейв и макар да бе далеч от размера на картините на Ван Хубейк, беше също толкова добър. Баща ми докарал с влак един известен художник от Чикаго. Уж трябвало да нарисува майка ни, но тя не знаела, че художникът ще отседне в къщата за две седмици. Затова отказала да му позира и вместо нея той нарисувал Мейв. Когато портретът бил завършен и рамкиран, баща ми го окачил в гостната срещу портретите на семейство Ван Хубейк. Мейв обичаше да казва, че оттогава се научила да гледа хората отвисоко.

– Дани! – Баща ми най-сетне се обърна. Погледна ни така, сякаш очакваше да ни види точно там, където бяхме. – Ела да поздравиш госпожа Смит.

Винаги ще смятам, че когато Андреа видя двама ни с Мейв, за миг по лицето ѝ се изписа разочарование. Дори баща ми да не беше споменал децата си, нямаше начин тя да не знае за нас. Всички в Елкинс Парк знаеха какво се случва в Холандската къща. Може би бе смятала, че ще си стоим горе. Все пак бе дошла да види къщата, а не децата. Или може би изражението на лицето на Андреа бе насочено към Мейв, която, въпреки че

беше на петнайсет и носеше гуменки, бе с една глава по-висока от гостенката ни с нейните токчета. Когато стана ясно, че Мейв ще е по-висока от всички момичета в класа, както и от повечето момчета, тя започна да се изгърбва. Баща ни обаче беше непреклонен в стремежа си да поправи стойката ѝ. Спокойно можеше да прекръсти сестра ми на „Главата-горе-раменете-назад“. В продължение на години всеки път, когато минеше покрай нея, той я тупваше между плешките с изпъната длан. В резултат (макар и нежелан) от това действие Мейв стоеше като войник в кралския двор или пък като самата кралица. Дори аз виждах защо изглежда застрашително за хората: височината ѝ, водопадът от лъскава черна коса, начинът, по който свеждаше очи, за да погледне човека пред себе си, вместо да наведе глава. На осемгодишна възраст аз все още бях значително по-нисък от жената, за която баща ни по-късно щеше да се ожени. Протегнах ръка, за да стисна нейната малка длан, и казах името си. Сетне Мейв направи същото. Въпреки че по-нататък щеше да се говори, че Мейв и Андреа не са се разбирали още от началото, това не беше вярно. Когато се запознаха, Мейв беше добра и любезна и продължи да е такава, докато беше възможно.

– Как сте? – попита Мейв и Андреа отвърна, че е много добре.

Андреа беше добре. Разбира се, че беше. Целта ѝ от години бе да се вмъкне в къщата, да хване под ръка баща ни, да се качи по широките каменни стъпала и да прекоси верандата, облицована с червени плочки. Тя бе първата жена, която баща ни водеше вкъщи, откакто майка ни си тръгна, макар Мейв да ми бе разказала, че известно време имал вземане-даване с бавачката ни, едно ирландско момиче на име Фиона.

– Мислиш, че е спял с Флъфи[1]? – попитах.

Когато бяхме малки, наричах Фиона така – отчасти защото ми беше трудно да запомня името Фиона, отчасти заради вълните мека рижава коса, които покриваха гърба ѝ като някакъв главозамайващ облак. Научих новината за тази тяхна афера както научавах по-голямата част от информацията: с много години закъснение, в кола, паркирана пред Холандската къща, в компанията на сестра си.

---

1 От англ. ез. fluffy – пухкав. – б. пр.

– Или спяха заедно, или тя ходеше да чисти стаята му посред нощ – отвърна Мейв.

Баща ми и Флъфи, хванати на местопрестъплението. Поклатих глава.

– Не мога да си го представя.

– Не бива и да се опитваш да си го представяш. Боже, Дани, та това е отвратително. Така или иначе ти беше бебе, когато Флъфи беше на власт. Изненадана съм, че въобще я помниш.

Само че Флъфи ме бе ударила с дървена лъжица, когато бях на четири. Още имам малък белег с формата на стик за голф до лявото око. Мейв го наричаше Знака на Флъфи. Флъфи твърдеше, че бъркала тенджера с ябълков сос, когато съм я дръпнал за полата и съм я стреснал. Каза, че се е опитвала да ме отдалечи от печката, и нямала намерение да ме удря, въпреки че на мен ми се струва трудно по случайност да удариш дете с лъжица в лицето. Историята беше интересна дотолкова, доколкото бе първият ми ясен спомен – за друг човек, за Холандската къща и изобщо за живота ми. Нямах нито един спомен за майка ни, но помнех как лъжицата на Флъфи се забива в главата ми. Помнех реакцията на Мейв, която беше в другия край на къщата, когато изпищях. Тя влетя в кухнята по начина, по който сърна би прелетяла над живия плет в задния двор на нечия къща. Нахвърли се върху Флъфи и я бутна върху печката. Сините пламъци затанцуваха, когато тенджерата с врящия ябълков сос падна с трясък на пода и всички бяхме обгорени от хвърчащите пръски. Лекарят ми направи шест шева, ръката на Мейв беше превързана, а Флъфи бе уволнена, въпреки че помня как плака и обясняваше колко съжалява и че всичко било нещастен случай. Не искаше да си тръгва. Според сестра ми именно с нея била другата връзка на баща ни, а тя знаеше за какво говори, защото аз бях на четири, когато се сдобих с този белег, но тя вече бе на единайсет.

Както разбрах по-късно, родителите на Флъфи били работили за семейство Ван Хубейк като шофьор и готвачка. Флъфи бе прекарала детството си в Холандската къща и в малкия апартамент над гаража и когато след толкова много години отново я споменахме, аз се зачудих къде ли е отишла, след като беше изгонена.

Флъфи единствена в къщата бе познавала семейство Ван Хубейк. Дори баща ми не се бе срещал с тях, въпреки че седяхме на техните столове, спяхме в техните легла и се хранехме от техните съдове от делфтски порцелан[2]. Ван Хубейк не бяха в центъра на историята, но по някакъв начин къщата беше историята, а къщата бе тяхна. Бяха направили цяло състояние от продажбата на цигари на едро – извадили късмет с бизнеса, с който господин Ван Хубейк се захванал непосредствено преди началото на Първата световна война. На войниците на фронта били раздавани цигари с цел повдигане на духа и те донесли този си навик вкъщи. За Ван Хубейк последвало десетилетие на благоденствие. Те ставали по-богати с всеки изминал час и поръчали да им се построи къща на едно място край Филаделфия, което тогава било обработваема земеделска земя.

Невероятният успех на къщата може би се дължеше на архитекта, макар че, когато по-късно реших да потърся други примери за работата му, не успях да открия такива. А може би се дължеше на това, че единият, а защо не и двамата строги на вид членове на семейство Ван Хубейк са били някакви естети с визионерски разбирания, или може би на факта, че имотът събудил възхита, каквато никой от тях не очаквал, или защото след Първата световна война Америка гъмжала от занаятчии, които работели съгласно отдавна забравени стандарти. Каквото и да е обяснението, къщата, с която се сдобили и с която по-късно се сдобихме ние, бе рядко срещан пример за това какво става, когато съчетаеш талант и късмет. Нямам обяснение как една триетажна къща ни се струваше точно толкова просторна, колкото ни се искаше. Може би беше по-точно да се каже, че бе прекалено голяма за когото и да било, пример за необятно и абсурдно прахосване на пространство, но никой от нас не би я променил. Холандската къща – така започнали да я наричат в Елкинс Парк и в Дженкинтаун, и в Гленсайд, та чак до Филаделфия, като имали предвид не архитектурния стил, а обитателите ѝ. Холандската къща била мястото, където живеели онези холандци с невъзможното за произнасяне име. Погледната от определена дистанция, изглеждаше така, сякаш

---

2 Особен вид порцелан, характерен за Делфт, Холандия. Разпознаваем по синьо-белия рисунък. – б. пр.